

Veterinární medicína založená na důkazech

České vydání ROČNÍK 1. ČÍSLO 3 KVĚTEN 2007

Úvod xi

Peggy L. Schmidt

Veterinární medicína založená na důkazech: Evoluce, revoluce nebo veterinární praxe v novém kabátě?

409

Peggy L. Schmidt

V průběhu času by měla být tato metoda začleněna do běžné praxe. Klinické znalosti zdokonalené touto technikou snižují potřebu informací pouze z jednoho oboru a umožňují objevovat nové oblasti specializace nebo umožní výrazné pokroky v naší profesi. Odborná literatura, semináře a webové stránky věnující se EBVM poskytují praktickým veterinářům téměř neomezené množství informací o této metodě a mohou tak usnadnit začlenění této procedury do každodenní praxe. EBVM by se měla dále zdokonalovat a měnit díky tomu, že my, veterináři, zdokonalujeme naše znalosti, abychom poskytovali co nejlepší péči našim pacientům a klientům.

Formulace otázky: První krok ve veterinární medicíně založené na důkazech

419

Stanley R. Robertson

Schopnost přetvořit klinický problém pozorovaný v praxi do zřetelné a přesně zodpověditelné klinické otázky je jeden z nejtěžších kroků při praktikování veterinární medicíny založené na důkazech (EBVM) a formulování otázky je první schopností, kterou se veterinární lékař potřebuje naučit a která je základem této metody. Tak jako u jiných disciplín, čím více máte praxe v tvoření klinických otázek, tím přesnější pravděpodobně jsou a tím jednodušší se pro vás celý proces EBVM stane.

V této kapitole jsou hodnoceny různé aspekty zodpověditelné otázky, její struktura a to, jak otázku lépe formulovat, abychom získali potřebné odpovědi na klinické problémy.

Hledání veterinárního důkazu: Strategie a zdroje pro vytyčení klinického výzkumu

433

Sarah Anne Murphy

Tato kapitola předkládá informace týkající se vybraných veterinárních informačních zdrojů spolu s hlavními strategiemi vyhledávání. Žádná databáze neposkytuje adekvátní indexy a abstrakta veškeré literatury důležité pro veterinární klinickou medicínu. Porozumění struktúře a syntaxi databáze je nezbytné k vytvoření fungující strategie vyhledávání a hodnocení závěrů z výsledků hledání. Při identifikaci, vybírání a kombinování vyhledávacích termínů je také zapotřebí vyvarovat se přílišného vymezení hledání.

Hodnocení důkazů

447

Mark A. Holmes

Hodnocení důkazu popisuje vědecký základ důkazu, jak je prezentován v pracích popisujících výsledky klinických výzkumů. Zmíněny jsou chyby, které mohou vést k nesprávné interpretaci důkazů. Tato kapitola také uvádí hlavní typy veterinárních klinických výzkumů s jejich výhodami a nevýhodami.

Průvodce veterinárních klinických lékařů v praxi malých zvířat ke kritickému hodnocení důkazů ve vědecké literatuře

463

Rosalie T. Trevejo

Existuje obrovské množství klinickým lékařům dostupné medicínské literatury. Výzvou je identifikovat informace, které jsou užitečné a významné pro populaci pacientů. Tento článek poskytuje kritické hodnocení vědeckých prací se zaměřením na výběr studované populace, použitý design studie, potenciální zdroje zkreslení a posouzení statistických důkazů.

Statistika a veterinární medicína založená na důkazech: Odpovědi na 21 obvyklých statistických otázek, které vyvstávají při čtení odborných textů

477

Richard B. Evans, Annette O'Connor

Veterinární medicína založená na důkazech se přísně spoléhá na vědeckou platnost výzkumu. Součástí platnosti je statistický plán a následná analýza dat získaných během studie. Správný statistický plán omezuje dohady a zlepšuje možnosti zobecnění a správný postup při analýze vede k odpovídajícímu vyhodnocení dat. Vyhodnocení dat je umění a věda, která umožní správně se na základě dat rozhodnout. Protože jsou veterináři zodpovědní za léčebnou péči, kterou poskytují svým pacientům, je jejich odpovědností porozumět závěrům o léčení, popsáných v článcích. Tato kapitola by měla veterinářům pomoci s interpretací a pochopením statistik prezentovaných v článcích.

Kriticky hodnotící studie popisující přesnost diagnostických testů

Annette O'Connor, Richard B. Evans

487

Studie, které uvádějí senzitivitu a specifitu diagnostických testů, jsou náchylné k chybám, které mohou vést ke zkreslení a nesprávnému hodnocení. Tato kapitola užívá kvalitativní hodnocení diagnostické správnosti studií popisujících, jak kriticky hodnotit studie porovnávající diagnostické testy. Také je zde obsažen slovníček termínů, které jsou užitečné pro diskuzi o diagnostických testech.

Klinické odůvodnění a analýza rozhodování

Peter D. Cockcroft

499

Analýza rozhodování umožňuje správně identifikovat potřebné informace a zaručuje, že všechny možnosti jsou zastoupeny tak, aby mohlo být učiněno vhodné rozhodnutí. Cílem této kapitoly je úvod do užívání analýzy rozhodování v praxi veterinární medicíny založené na důkazech. Prezentovány jsou stromy rozhodování užívající užitečné a ekonomické výsledky. Popsán je diagnostický postup zahrnující kritické hodnocení systémů podporujících klinické rozhodnutí, které může být v postupu využito.

Síla praxe: Využití pacientových výsledků pro klinické rozhodování

Karen Faunt, Elizabeth Lund, Will Novak

521

Praxe medicíny založené na důkazech (EBM) se spoléhá na schopnost veterinářů hodnotit klinické výsledky. Hodnocení klinických závěrů také optimalizuje proces péče o pacienta transformací toho, co se ví o populaci pacientů, a dělá tuto informaci dostupnou k využití u konkrétního pacienta. Schopnost veterinářů sumarizovat a zaznamenávat relevantní informace od každého zvířete umožňuje analýzu výsledků a transformaci klinických dat do lékařských znalostí. Tato kapitola popisuje mnohočetný integrovaný proces potřebný k hodnocení výsledků a praxe EBM. Výsledkem shromáždění a analýzy pacientových výsledků je vyvozená znalost, jež má schopnost posílit klinické rozhodnutí a komunikaci s klienty.

Onemocnění dolních cest močových koček a jeho léčba založená na důkazech

S. Dru Forrester, Philip Roudebush

533

Pro léčbu koček s FLUTD (feline lower urinary tract disease) je doporučováno mnoho opatření. Veterináři by se při rozhodování o léčbě měli řídit kvalitou důkazů podporujících doporučení využít

(nebo nevyužit) konkrétní léčebný postup pro kočky s FLUTD. Kdykoliv je to možné, měla by být doporučení založena na výsledcích randomizovaných a dobře kontrolovaných vědeckých studií, které by byly provedeny na klinických pacientech se spontánně vzniklou chorobou, jež je sledována. Při absenci takových studií je ponecháno každému na jeho rozhodnutí to nejlepší možné doporučení při zvážení všech informací, včetně kvality důkazu. V současné době je zapotřebí dalších studií, jež by zkoumaly váhu důkazů mnoha aktuálně doporučovaných způsobů léčby pro kočky s FLUTD.

Ošetření ran založené na důkazech: systematický přehled terapeutických agens podporujících granulaci a epitelizaci

559

Maria A. Fahie, Donna Shettko

Úspěšná léčba otevřených ran u psů vyžaduje znalost fyziologie hojení rány a aplikaci těchto znalostí při výběru odpovídajícího terapeutického postupu. Cílem autorů bylo zjistit, zda jsou v případě otevřených ran u psů k dispozici nějaké terapeutické přípravky k podpoře granulace nebo epitelizace, či nikoliv. Na základě nalezené literatury v tomto přehledu lze učinit závěr, že důkazy pro doporučení nebo odmítnutí použití některého lokálního přípravku či studovaného postupu jsou nedostatečné.

Terapie tromboembolií u psů a koček: přístup založený na důkazech

579

Kari V. Lunsford, Andrew J. Mackin

Ve veterinární medicíně jsme nuceni použít méně dokonalé „důkazy“, které jsou vyvozeny z experimentálních studií u psů a koček, u nichž se onemocnění nevyskytovala přirozeně, z klinických průzkumů u ostatních druhů, zejména z humánních klinických průzkumů, a stejně tak z omezených informací získaných veterinárními klinickými zkušenostmi, z malých klinických průzkumů, studií případů a neoficiálních záznamů. V tomto článku jsou předložena specifická léčebná doporučení pro všechny běžné tromboembolické stavy pozorované u psů a koček. Tato doporučení byla učiněna s důležitou výstrahou, že navrhované terapeutické přístupy jsou do dnešního dne založeny na omezených důkazech.